

Računalna lingvistika je važna za očuvanje jezika

Piše: Ante Rogić

Na svijetu postoji 6600 jezika, od čega ih je 100 dobro opisano. Neki jezici su izumrli, pa se tu ne može puno napraviti, međutim postoje veliki projekti, upravo na području računalne lingvistike, kako očuvati postojeće jezike

Od 22. kolovoza do 3. rujna na Sveučilištu u Zadru održava se interdisciplinarna ljetna škola, radionica za mlade znanstvenike i okrugli stol iz računalne lingvistike. Sudionici su studenti, istraživači te kolege s izraženim interesom u području interdisciplinarnih pristupa jeziku, kogniciji i računalnoj znanosti da prijave svoje sudjelovanje.

Organizatori skupa su Odjel za lingvistiku, Odjel za knjižničarstvo i Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru u suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje, a sam skup kao i računalnu lingvistiku približio nam je doc dr. sc. Damir Čavar, v.d. pročelnika Odjela za lingvistiku.

Foto: Adam VIDAS

Doc dr. sc. Damir Čavar: Prije nekoliko godina imali smo "Ljetnu školu iz empirijskoga i računalnog jezikoslovlja". Ovo je svojevrsni nastavak

Široke namjene

- Prije nekoliko godina imali smo "Ljetnu školu iz empirijskoga i računalnog jezikoslovlja". Ovo je svojevrsni nastavak je, ali su teme drugačije.

Čime se konkretno bavi ovaj skup?

- Od ovoga što smo pokrenuli, dio je vezan za podatke, ono što je bitno za različite stvari vezane uz istraživanje, prije svega tu su rječnici. Održana su predavanja i rasprave oko toga kako sve treba usustaviti iz različitih područja. Jedan kolega je držao kolegij iz prepoznavaća za govor, kako se može transkribirati govor, na čemu se radi. Sva predavanja su bila o tome kako koristiti podatke, kako raditi s njima. Primjerice tu je spellchecker, te se radi na tome kako dati pravi opis. Namjene su široke, u industriji, za hendikepirane i slijepe...

Jedna druga dimenzija je znanstvena. Primjerice, kako se jezik obrađuje u mozgu kod ljudi, naprimjer zašto djeca s tri godine odlično nauče i pričaju neki strani jezik, a starijima treba jako puno. Jedna od namjena je za ljude koji su imali oštećenja mozga, jer se mozak može adaptirati. Dakle, dio je vezan za kogniciju, lingvistiku i psihologiju.

Koliko je ovaj skup vezan uz naš jezik?

- Mislim da je jako važan, jer je dio skupa vezan uz istraživanje jezika i dijalekata. Imamo dosta varijanti u našem jeziku, na prvom mjestu tu su tri dijalekta. No, osim toga svako govorno područje ima u sebi velikih razlika, uzimimo naprimjer Zadar i Split,

pa ćemo vidjeti ogromne razlike.

Koliko su sami studenti sudjelovali u radu skupa?

- Studenti su imali svoju radionicu u subotu. Riječ je o studentima doktorandima kojima je ovaj skup prilika za napredovanje.

Mogućnost suradnje

Kako je pokrenuta ova škola?

- Odjel za lingvistiku i inače surađuje s odjelima koji su organizirali skup, psihologijom i knjižničarstvom. Neke teme koje ne možemo u nastavi prezentirati obrađujemo na ovom skupu.

Sudionici skupa su iz raznih zemalja, pa se samim time otvara i mogućnost za suradnju?

- Sudionici skupa dolaze iz Njemačke, Francuske, SAD-a, Nizozemke i Mađarske. Ostvaruje se mogućnost suradnje, jer naši doktorandi imaju priliku raditi na znanstvenim radovima u suradnji s kolegama iz inozemstva. Za nas je škola od velikog značaja jer nam se nudi mogućnost proširenja. S druge strane moguć je intelektualni turizam, da ga tako nazovem. Već sad je u Zadru prisutan velik broj gostiju iz raznih dijelova svijeta, a zamislite kad bis e ovdje okupilo oko 400 sudionika, kao što nam se predlaže. Naravno da za sve to treba i logistike, ali vidjet ćemo.

Za sudjelovanje u Ljetnoj školi studenti su trebali platiti neku školarinu?

- Ideja je bila da sve bude besplatno. No, nismo našli dovoljno sponzora pa smo morali odrediti neku minimalnu školarinu. Veliku ulogu je odigralo samo Sveučilište, jer smo većinu ljudi smjestili u studentski dom i prostorije za gostujuće profesore u zgradi u ulici Petra Svačića.

Koliki je uopće interes studenata za računalnu lingvistiku?

- Riječ je o nečemu interdisciplinarnom. Za ovo područje zainteresirani su studenti s FER-a, FESB-a, Filozofskog fakulteta u Zagrebu, ali i katedri za knjižničarstvo u Zagrebu, SOsijeku i Zadru. Dakle, ima studenata koji su upoznati i zainteresirani. Na ovom skupu imamo petoro mladih iz Zadra s diplomske razine, te dosta njih s poslijediplomskih studija. Studentima bi ovo područje trebalo biti zanimljivo jer se na ovom području otvara jako puno radnih mjesta.

S druge strane i zanimanje za očuvanje jezika u svijetu je u velikom porastu?

- Na svijetu postoji 6600 jezika, od čega ih je 100 dobro opisano. Neki jezici su izumrli, pa se tu ne može puno napraviti, međutim postoje veliki projekti, upravo na području računalne lingvistike, kako očuvati postojeće jezike.

Kad se kod Vas javio interes za ovo područje, prvotno niste studirali ovo područje?

- Tako je, ja sam diplomirao fiziku i matematiku. Potom sam diplomirao lingvistiku i kasnije doktorirao. Specijalizirao sam se vrlo rano na području računalne lingvistike, (koliko je to bilo moguće u to vrijeme, pošto je to i u Njemačkoj bilo nešto novo i u razvoju. Samo nekoliko ljudi se u Njemačkoj tada time bavilo. To je bilo početkom 90-ih, kada je i sam web tek nastajao.

